

OIKEUDELLINEN ENNAKOINTI

Jari Jokiluhta, muistineuvoja

Helsingin muistiyhdistys ry

Tenholantie 10 B

00280 Helsinki

p. 040-90 222 50

jari.jokiluhta@muistihelsinki.fi

TILINKÄYTTÖOIKEUS

- * Tehdään pankissa henkilökohtaisesti
- * Voidaan avata eläketilin rinnalle toinen tili, jolle siirretään sopiva summa rahaa vapaasti nostettavaksi
- * Kirjaa ei tarvitse välttämättä pitää, kannattaa olla huolellinen (näin voidaan välttää Edunvalvojan määrääminen)
- * Mappi, johon tallennetaan tiliotteet, laskut ja kuitit
- * Käteisnostoja vähän, maksut hyvä hoitaa laskua vastaan verkkopankissa tai pankkikortilla, e-laskut

- * Voi olla yhteinen tili, tilinomistajat saavat käyttää tilillä olevia varoja myös yksin: tällöin tili on ns. tai-tili
- * Käyttöoikeuden antaminen edellyttää sitä, että päätöksentekijä kykenee ymmärtämään ratkaisunsa merkityksen riittävän hyvin
- * Esim. tilinomistajan tavanomaisesta poikkeavat toimeksiannot tai omaisten kyselyt hänen raha-asioistaan voivat aiheuttaa epäilyksiä oikeudellisesta toimintakyvystä

-
- * Tilinomistajan oikeudellisen toimintakyvyn puuttuminen hankaloittaa hänen raha-asioidensa hoitamista olennaisesti
 - * Jos toimintakyvyttömyyteen ei ole varauduttu voidaan tilinomistajalle määrätä edunvalvonta

Verkkopankkitunnukset ovat aina henkilökohtaisia

- * Ne muodostavat kirjautumisen lukuisiin sähköisiin palveluihin, jotka voivat liittyä työhön, etuisuuksien hakemiseen, ajan varauksiin, ostosten tekemiseen
- * Tunnusten tarkoituksena on asiakkaan luotettava tunnistaminen, mikä ei ole mahdollista, jos ne ovat ulkopuolisten käytössä
- * Jos toinen hlö käyttää tiliä verkkopankin välityksellä, tulee sopia pankin kanssa niin, että käyttöoikeuden haltija voi käyttää tiliä omissa nimissään olevilla tunnuksilla

VALTAKIRJAVALTUUTUS

- * Valtuuttaja antaa valtuutetulle valtakirjan, jossa määritellään valtuutetun kelpoisuus
- * On päämiehestä itsestään kiinni, kuinka yksityiskohtaisen valtakirjan hän tekee
- * Pätevä valtuutus edellyttää, että valtuuttaja ymmärtää antamansa valtuutuksen merkityksen ja sisällön
- * Yksinkertaisin avoin asianajovaltakirja → valtuutetulla kelpoisuus edustaa päämiestä tuomioistuimissa ja viranomaisissa

- * Valtakirjalla asiointia ei viranomaisen valvo
- * Voi olla myös suullinen, käytännössä kannatta aina laatia kirjallisena
- * Lainsäädäntö ei vaadi todistajia, mutta niitä suositellaan
- * Tahon, johon valtakirjalla toimiminen kohdistuu (esim. pankin), ei ole pakko hyväksyä valtakirjaa, jollei se voi varmistua sen oikeellisuudesta

Valtakirjan voimassaolo

- * Tulee voimaan heti sen tekemisestä ja on voimassa toistaiseksi, ellei ole kirjattu alkamista ja päättymistä
- * Lähtökohtaisesti valtuutus pysyy voimassa, vaikka valtuuttaja myöhemmin menettäisi kykynsä ymmärtää aiemmin antamansa valtuutuksen merkitystä tai valvoa valtuuttamansa tahon toimintaa
- * Kannattaa laatia myös edunvalvontavaltuutus, joka tulee voimaan vasta silloin, jos asiat eivät enää valtakirjavaltuutuksella hoidu

EDUNVALVONTAVALTUUTUS (Edunvalvontavaltakirja)

- * Täytettävä muotovaatimukset: oltava kirjallinen, kahden esteettömän todistajan todistama ja täytettävä vähimmäissisältöä koskevat vaatimukset
- * Laatiako itse vai käyttääkö lakimiestä (malleja: www.muistiliitto.fi)
- * Valtuuttajan kyettävä ymmärtämään valtakirjan merkitys, suositeltavaa laatia mahdollisimman pian
- * Pidettävä kirjaa tuloista ja menoista (alkutili,päätöstili)

- * Nimetään, kuka/ketkä hoitaa tulevaisuudessa omia asioita, jos niitä ei kykene enää itse hoitamaan (1 vai useampi valtuutettu)
- * Suositellaan kaikille, joilla on lähipiirissä luotettu hlö
- * Valtuutettu saa valtuudet hoitaa yleensä talouteen ja omaisuuteen sekä terveyden- ja sairaanhoitoon liittyviä asioita helposti ja joustavasti
- * Tulee voimaan vasta kun hlö itse tulee kyvyttömäksi hoitamaan asioitaan → lääkärintodistus → DVV
- * Ei menetä itse omia oikeuksiaan kenellekään
- * Valtuutetun palkkion määrittely
- * Osittain vahvistaminen

- * Ei DVV:n säännöllistä valvontaa ja byrokratiaa
- * Helpompaa ja edullisempaa kuin edunvalvonta
- * Edunvalvontavaltuutuksella mahdollista välttää edunvalvojan määrääminen
- * Tarvittaessa lääkärinlausunto vakuudeksi
- * Perustuu valtuutetun ja valtuuttajan ehdottoman luottamuksen varaan
- * Valtuutettu tulee olla ihminen, ei yhdistys tai yritys
- * Valtuutettu ei saa lahjoittaa omaisuutta, ilman erillistä kirjausta valtuutukseen (esteellisyys!), samoin kiinteistöt

- * Mahdollistaa myös omaisuuden lahjoittamisen ja jopa perintöverosuunnittelun, tällöin asiasta tulee olla selkeät määräykset edunvalvontavaltuutuksessa
- * Terveysten- ja sairaanhoitoon liittyvät tiedot salassa pidettäviä
- * Voidaan kirjata, että tieto itseä koskevissa asioissa voi kulkea perhepiirin sisällä salassapitovelvollisuuden estämättä
- * Jos hoitotahto tehty, hyvä kirjata valtuutukseen
- * Toimiohjeet kirjallisina esim. hoitotahtoon
(tyypillisimpiä omaisuuden myymiseen liittyvät, edunvalvontavaltuutetun palkkion määrittely)

EDUNVALVOJA

- * Säädetään holhoustoimilaissa
- * Jos asioita ei saada mitenkään muuten hoidettua
- * Yksinäiset vajaakykyiset henkilöt, joilla ei ole ketään huolehtimassa asioistaan
- * Toimintakyvyltään heikentyvän omaisuutta on tarpeen käyttää sellaisen oikeustoimien tekemiseen, joihin hän ei enää itse kykene
- * Hlö, joka hoitaa vajaakykyisen hlön asioita, haluaa huolehtia niistä virallisen määräyksen nojalla asioiden selkiyttämiseksi
- * Vajaakykyinen hlö toimii jatkuvasti ja ymmärtämättään taloudellisten etujensa vastaisesti

- * Useimmiten edunvalvoja määrätään huolehtimaan päämiehensä taloudellisista asioista
- * Voidaan määrätä koskemaan vain tiettyä oikeustoimea
- * Edunvalvojan tehtäviin ei kuulu päämiehen fyysinen hoitaminen, voidaan myös erikseen määrätä hoitamaan sairaan- tai terveydenhoitoon liittyviä asioita
- * Edunvalvojan lähtökohtana on salassapitovelvollisuus eikä edunvalvoja saa paljastaa tietoja päämiehen omaisille
- * Toisaalta päämiehen etu voi olla toimiva yhteistyö läheisten ja omaisten kanssa

-
- * Pidettävä kirjaa tuloista ja menoista ja niistä tehtävä vuosittain tili DVV:lle sekä päätöstiti
 - * Edunvalvojalla oikeus saada korvaus kuluistaan ja kohtuullinen palkkio
 - * Ilmoitus edunvalvojan tarpeesta DVV:oon perusteluineen
 - * DVV selvittää tarpeen